

1. ALLES GAAT ALTIJD ANDERS

BIJ AFLEVERING 1 - VERTREK [34'55" MIN.]

DAG: WOENSDAG 11 MAART 2015
REISTIJDEN: 14.00 UUR - 16.10 UUR
LOCATIE: HET GEGEVEN PAARD, TIVOLI-VREDENBURG, UTRECHT
BOEKBESPREKING: PROLOOG (PAGINA'S 15 - 38)
OVER: WAARDE EN GEWICHT VAN HET GOEDE LEVEN

Aan de kop van onze radiovertelling ontmoeten Gerard en ik elkaar in Het Gegeven Paard, het café-restaurant op de begane grond van Tivoli-Vredenburg in het centrum van Utrecht. In de radiovertelling is te horen dat, wanneer Gerard binnenkomt en mij ziet staan, ik op mijn iPhone check hoe mijn haar zit. Ik heb me net omgekleed, vertel ik in de microfoon, en wil daarom even zien hoe mijn haar zit. Waaróm ik me heb omgekleed, valt niet te beluisteren. Dat is voor ons gesprek over het goede leven niet zo belangrijk, denken we. Toch zit er een bijzondere verklaring achter de omkleedpartij die ik hier in 'De achterkant van een vertelling' zal toelichten. Hadden we er misschien toch over moeten spreken in de eerste aflevering?

Kleding die past

Als ik het me gemakkelijk wil maken, kies ik graag voor een spijkerbroek met een blouse of trui. En toch ben ik die ochtend in een net kostuum op reis gegaan. De reden: ik moest eerst in Den Haag nog een zakelijk gesprek voeren alvorens ik naar Utrecht kon reizen. Die afspraak stond gepland op het midden van de dag, wat eigenlijk vervelend was. Gerard en ik waren van plan geweest elkaar al in de ochtend in Utrecht te ontmoeten opdat we de hele dag zouden kunnen gebruiken voor de opnames van de eerste drie afleveringen. Het zou ons ongetwijfeld tijd en moeite kosten om erin te komen, zo hadden we voorzien, dus op de eerste dag van ons reisschema moest de tijd zeker ruim bemeten zijn. Door mijn Haagse afspraak loopt dit voornemen in het honderd. Had ik die afspraak dan niet op een andere dag kunnen plannen? Nee, niet echt: ik was als sollicitant 'opgeroepen' voor een selectiegesprek. Dat liet zich slecht verplaatsen. Een voorzichtige poging daartoe strandde begrijpelijkerwijs. Zo komt het dat ik 's morgens *strak in 't pak* in de trein ben gestapt en 's middags, eenmaal aangekomen in Het Gegeven Paard, alsnog vrijetijdskleding aanschieet. Dat vind ik beter passen bij de radioreis naar Limburg die op punt van beginnen staat.

Mijn hoofd heeft aanvankelijk de neiging in Den Haag te blijven hangen. Hoe is het gesprek gegaan, welke indruk heb ik gekregen en welke heb ik achtergelaten, hoe zal dit aflopen, heb ik binnenkort misschien een andere baan? Dit afdwalen moet ophouden. Met zo'n afgeleid hoofd kan ik Gerard niet goed te woord staan. Nadat ik hem heb verteld hoe het gesprek is verlopen, verzet ik mijn zinnen. Het lukt me aardig om me te concentreren op het thema van onze reis, op de inhoud van mijn boek en op de vragen die hij me met een microfoon in de hand voorlegt. Ik merk dat de vrijetijdskleding me daarbij helpt: spijkerbroek en trui maken het gemakkelijker 'Den Haag' los te laten en de draad van onze radiovertelling op te pakken.

De rode draad

Ik zal hieronder die draad netjes uitschrijven, zodat je als luisteraar ons reisschema ook 'op papier' bij de hand kunt houden, van aflevering naar aflevering. Maar voor ik dat doe, wil ik vertellen wat er na ons gesprek in Het Gegeven Paard gebeurt terwijl we op weg zijn naar de trein waar we de tweede aflevering zullen opnemen.

Mijn mobiel gaat over. Gerard en ik stoppen even onderaan de roltrappen van Hoog Catherijnen. Een vriendelijke HRM-adviseur feliciteert me met het bereiken van de volgende ronde. Daar ben ik blij mee, dat spreekt voor zich. "Kun je vrijdag om 13.00 uur weer in Den Haag zijn?" Dan al? Ik kijk Gerard aan. Dit betekent dat we vrijdagochtend weliswaar eerder moeten terugreizen dan gepland maar ons reisschema hoeft er niet fundamenteel voor aangepast te worden. Uiteraard beloof ik er te zijn. Als Gerard en ik weer doorlopen naar de trein, realiseer ik me maar al te goed dat een belangrijk deel van

de achterkant van een vertelling

mijn leven er over enkele weken volkomen anders kan uitzien. Het is een baan die ik goed vind passen bij wat ik onder het goede leven versta. Ik vind het zinnig werk en heb er zin in. Zo bezien moet ik gedachten over de nieuwe baan en de sollicitatiegesprekken prima kunnen inpassen in de enigszins opgewonden stemming die me overvalt nu Gerard en ik 'onderweg' zijn met onze 'Radiovertelling over het goede leven'.

Het reisschema van de radiovertelling

Prelude van de radiovertelling [7'52" min.]

We nemen in Het Gegeven Paard in Tivoli-Vredenburg de fragmenten op voor de Prelude, al weten we tijdens de opnames nog niet dat we deze flarden van het gesprek als opmaat zullen gebruiken bij de serie. Dat beslissen we later als het ruwe materiaal klaar ligt en we ons een beter beeld kunnen vormen van de radiovertelling.

We maken de Prelude als een opmaat naar de 7 afleveringen die vervolgens de opbouw van het boek volgen. We staan inhoudelijk stil bij de vraag wat het betekent als je het voor mogelijk houdt dat het leven op de één of andere manier zin kan hebben. In de Prelude stelt ook Ellen Pieters zich voor. Die luistert op afstand mee en leidt je als luisteraar door de hoofdstukken van het boek en de bijbehorende afleveringen heen. Ze nodigt je uit ook in te stappen en te ontdekken wat je nodig hebt om je eigen leven goed in vorm te krijgen.

Aflevering 1 (Proloog): Vertrek [34'55" min.]

- Waarde en gewicht van het goede leven -

Net als de Prelude speelt aflevering 1 zich af in Het Gegeven Paard, op de woensdag, de dag van vertrek. Gerard vraagt zich af wat de begrippen betekenen uit de titel van het boek: het goede leven, levenskunst en de zin van het bestaan. We vragen ons af of het leven zin moet hebben en zo ja, van wie. En ik licht toe hoe onze reis in elkaar zit en op welke locaties we de verschillende boekthema's zullen bespreken. We zijn begonnen, we zijn...onderweg.

Aflevering 2 (Hoofdstuk 1) : Onderweg [36'45" min.]

- De filosofie van de levenskunst -

We reizen per trein en bus van Utrecht Centraal naar Wittem bij Gulpen. Tijdens de reis bespreken we het belang van leven met een visie en proberen we te begrijpen wat het betekent dat we ook met ons leven onderweg zijn. Vandaag lijkt niet op gisteren en morgen is alles weer anders. Wellicht hebben we een idee waar we willen uitkomen, maar we kunnen eigenlijk volstrekt niet zeker weten of we onze bestemming ook daadwerkelijk zullen bereiken.

Aflevering 3 (Hoofdstuk 2): Leven [37'29" min.]

- De ongewoonheid van het alledaagse -

Aan het begin van de avond komen we aan in Hotel-Restaurant De Beukenhorst en drinken bij het avondeten een goed glas wijs. We proberen te doorgronden wat ons bezighoudt, op dit moment, en wat dat zegt over het goede leven dat wij leiden. En we genieten van de heerlijke maaltijd die Marie-José en Urs ons uitserveren. Zien we eigenlijk wel goed met hoeveel aandacht het eten wordt opgediend?

Intermezzo (halverwege de radiovertelling) [10'33" min.]

- Ontbijtbekentenis -

Er moet me iets van hart, beken ik bij het donderdagochtendontbijt. Gerard zet zijn microfoon open en luistert naar mijn bekentenis. De onderliggende vraag is: zijn Gerard en ik wel goed bezig, bespreken we de goede dingen en kies ik in mijn antwoorden wel de juiste toon?

Aflevering 4 (hoofdstuk 3): Vrijheid [31'42" min.]

- Het optimisme van de vrijheid -

Na het ontbijt wandelen we in een stralende voorjaarszon de Gulperberg op. Higgend proberen we tijdens de wandeling te bespreken wat vrijheid betekent en waarom dat vrijheidsidee zo belangrijk is in ons leven. Op de top, met uitzicht over de heuvels rondom bierstad Gulpen, vinden we de rust voor een pittig gesprek over de vrije wil, de klem van

de achterkant van een vertelling

de gewoonte en de moeite die het kan kosten om de koers van je bestaan te verleggen. Gerard wil weten waarom ik optimistisch ben over de vrijheid terwijl het zo moeilijk is om je vrij te voelen. Omdat je kunt kiezen, altijd, is mijn antwoord.

Aflevering 5 (Hoofdstuk 4): Zelfontwikkeling [....]

- De ontplooiing van het zelf -

In Gulpen nemen we de bus naar Maastricht. We stappen uit bij het Bonnefantenmuseum, pal aan de Maas. Hier is het de kunst en cultuur die ons inspireert tot een goed gesprek over zelfontwikkeling en de betekenis van de ontmoeting met andere culturen en leefwijzen. Ook dringt zich de vraag op in hoeverre ons gewone leven te vergelijken valt met een kunstwerk en of kunst niet veel te elitair is om ons aan te spiegelen. Kunnen we ooit zeggen van ons zelf dat wij 'af' zijn?

Aflevering 6 (Hoofdstuk 5): Zelfzorg [....]

- De zes facetten van sociale zelfzorg -

Onze pelgrimage door het Limburgse heuvelland eindigt op een steenworp afstand van ons hotel, in het Klooster van Wittem. Na een kort bezoek aan de indrukwekkende kloosterbibliotheek bespreken we in de zogeheten smartenkapel het verschil tussen de christelijke naastenliefde en de klassieke zelfzorg. Het werken aan de goede zorg voor het zelf is te vergelijken met werken aan het goede leven. De belangrijkste thema's van ons mens-zijn komen erin samen, en de vraag wordt dan: zijn we in evenwicht, in balans?

Aflevering 7 (Epiloog): Terug [....]

- Betekent jouw leven genoeg? -

Na een vroeg ontbijt in De Beukenhorst nemen we de bus naar Maastricht om per trein weer terug te keren naar Utrecht Centraal. Op de terugreis hebben we de tijd om onze gesprekken in Limburg de revue te laten passeren en ons af te vragen: wat heeft deze radioreis ons opgeleverd? Zijn we wijzer geworden? Weten we meer of juist minder? "Wat is er volgens jou gebeurd?" Kunnen we de essentie van het goede leven beet pakken?

Tot besluit: een echte ontmoeting

Op Utrecht Centraal nemen we afscheid. Gerard reist door naar Amersfoort, en ik naar Den Haag, voor de volgende sollicitatieronde. Ik heb mijn woensdagpak weer aangeschoten en draag ook weer hetzelfde overhemd. Dat kan nog net, ik ruik mezelf niet. Normaal gesproken trek ik iets schoons aan, dit keer moet het anders. Ik had hier volstrekt niet op gerekend toen ik woensdag mijn reiskoffer inpakte. Het leven blijft me verrassen. Vermoeid door onze trip, maar goed geluimd stap ik in de Intercity naar Den Haag Centraal. Over ruim een uur zal ik proberen iets van het goede leven uit onze radioreis te laten doorklinken in het sollicitatiegesprek. Dat neem ik me in elk geval voor. Ik wil mijn eventuele nieuwe collega's graag echt ontmoeten. Ik bedoel dus: echt ontmoeten. Dat lijkt me een wijs voornemen dat me als idee, als cadeau, zomaar in de schoot wordt geworpen. Het lijkt de concrete bijvangst van een prachtige reis door de Limburgse heuvels. Gerard en ik hebben het geregeld gehad over de betekenis van de ware ontmoeting tussen mensen. In mijn boek verbind ik dat zelfs met de zin van het leven, omdat we in de ontmoeting soms een glimp opvangen van een dieper liggende werkelijkheid waar we doorgaans geen woorden voor hebben. Gelukkig kan ik op die vrijdagmiddag in Den Haag tijdens het sollicitatiegesprek wel de juiste woorden vinden. Een paar dagen later hoor ik dat ik per 1 mei kan starten als Directeur Participatie bij het ministerie van IenM. Daar ben ik opgetogen over want ik denk dat die functie bedoeld is „om de dialoog tussen overheid en samenleving te helpen verbeteren”, had ik in mijn brief geschreven. Ik denk dat goede dialogen de kurk vormen waarop een samenleving drijft. "Ik kom niet voor een baan", heb ik tijdens het tweede gesprek gezegd. Je hoort de echo van de reis door de Limburgse heuvels die nog vers in het geheugen van mijn niet al te frisse overhemd zit. "Ik kom hier voor een opdracht, voor een taak die de moeite waard is om aan te werken." Zo zie ik dat. Mijn hart spreekt. Zou in die zinnen iets hebben doorgeklonken van mijn persoonlijke achterkantverhaal? Zou de commissie daar oor voor hebben gehad? Ik denk dat het goede leven beter lukt als we gevoelig zijn voor elkaars achterkantverhalen. Ik houd het er maar op dat me dát geholpen heeft.

